SERBAREA ZILEI EROILOR IN ȚARA

La Alba Iulia

Astăzi 6 Iunie, în biserica Încoronării sa' oficiat sfânta liturghie, după care, cu tot timpul nefavorabil, întreaga asistență, în frunte cu preoții în odăjdii și cu autoritățile militare și civile, au format un impunător cortegiu, îndreptându-se spre cimitirul eroilor, unde pe o tribună special amenajată, preoții confesiunilor românești au oficiat sfântul parastas pentru odihna sufletelor celor a căror dragoste de țară a fost mai presus de orice, și pentru care au adus ei suprema jertfă.

După terminarea sfintei slujbe, d. col. *Nistor*, a vorbit în numele armatei, reliefând măreția jertfei celor 800.000 de eroi, al căror sânge s'a închegat cu glia strămoșească, apărându-o și sfințind-o.

Printre cei prezenți am remarcat pe d-nii: generali Dănilă Papp, rezident regal; dr. Florian Medrea, secretarul general al ținutului; G. Păușanu, insp. gen. de poliție; col. Leonida Pop, prefectul județului; col. Victor Domșa, comandantul gărzii F.R.N. a ținutului; Victor Constantinescu, primarul municipiului; I. Murgău, chestorul poliției; dr. Gh. Petreanu secretarul chesturii; dr. Bariț, șeful siguranței; medic maior dr. N. Igna, șeful spitalului militar; col. Praporgescu, col. Nistor, lt.-col. J. Ignat, col. Dumitriu, comandantul cercului de recrutare; maior Melincovici, Teodor Melega, administrator financiar; Iosif Datcu, preș. Camerei de comerț; dr. Iuliu Ciobanu inspector veterinar, lt.-col. Jecu, dr. Danil Tecău, Avram Rășinariu, inspector școlar, Adam Prie, directorul liceului comercial.

Serviciul religios a fost oficiat de P. S. S. dr. *Partenie Ciopron*, episcopul armatei, fiind asistat de către protopopii: Alex. Baba, V. Urzică, Florian Rus-n, Victor Păcurar, arhimandritul Valerie Niculăiasa, preot căpitan Secaș, protosinghel Gherman Baciu și diaconii Sârbu și Zaharia. Răspunsurile au fost date de către corul episcopal condus de V. Macovei.

Apoi a urmat defilarea școlilor și a trupei din garnizoană, în fața cimitirului militar.

La Petroșani

De dimineață, la ora 10, la bisericile cultelor minoritare și la ora 11 la bisericile română ortodoxă și română unită s'au oficiat servicii religioase pentru odihna sufletelor eroilor. Autoritățile civile și militare au asistat la biserica ortodoxă, împreună cu străjerii și străjerele dela toate școalele și membrii corpului didactic. După slujba a vorbit păr. prot. I. Duma.

La biserica rom. unită, a vorbit păr. prot. I. Miclea, iar la celelalte biserici preoții respectivi.

In fața bisericii ortodoxe a vorbit trupei d. maior Al. Popescu.

La Buzău

Ziua Eroilor a fost sărbătorită și anul acesta cu un fast deosebit în orașul nostru.

La orele 7 dimineața s'a oficiat servicii religioase la toate bisericile din oraș.

La orele 9 dimineața, în centrul orașului, s'au strâns autoritățile civile și militare, în frunte cu d. col. Ion Dimulescu, prefectul județului, colonel Anton Panțuriu și primar Val. Trandaf, ofițeri, străjerii tuturor școlilor, membrii corpului didactic primar și secundar, membrii F. R. N. și ai gărzilor naționale.

In frunte cu preotii, cortegiul s'a îndreptat spre cimitirul eroilor unde s'a făcut comemorarea eroilor.

P. S. S. Episcopul Ghenadie al Buzăului, înconjurat de un sobor de preoți ,a oficiat un serviciu religios.

Onorurile au fost date de o companie militară.

Corurile străjerilor au intonat mai multe cântece patriotice, iar stolurile de serviciu au depus flori pe mormintele eroilor.

S'au ținut mai multe cuvântări, scoțându-se în relief jertfele celor 800.000 de mii soldați, cari s'au jertfit pe altarul patriei.

La orele 9 eara a fost o frumoasă retragere cu torțe.

LA ARAD

Ziua eroilor, serbată printr'un program sobru, dar cu atât mai impresionant, a atras și de astă dată un număr imens din locuitorii Aradului, cari încă din orele de dimineață s'a adunat în piața catedralei. Acolo, la ora 10 jumătate, s'a format o impozantă procesiune, în frunte cu muzica militară și urmată de detașamentele de străjeri, apoi de un sobor de 36 preoți, 4 diaconi, P. S. Episcop Andrei, reprezentanții autorităților civile și militare, delegații societăților patriotice, etc. Procesiunea a fost încheiată printr'un detașament de premilitari și o companie de onoare. Ea a parcurs b-dele Regina Maria și Ferdinand, până la crucea martirilor, unde s'a format un careu.

S'a oficiat un serviciu religios de către P. S. Episcop Andrei. Răspunsurile liturgice au fost date de corul „Armonia". Părintele profesor Petre Bancea, din partea Bisericii și d. col. Gheorghe Săvoiu, din partea armatei, au ținut apoi cuvântări ocazionale. A urmat apelul nominal al martirilor arădani, făcut de un cuibușor de serviciu din cohorta străjerilor locali, apoi diferite cântece străjerești și patriotice intonate de cohortele de străjeri și străjere.

Pe când în jurul crucii martirilor răsunau cântecele străjerilor, delegații trupelor din garnizoană, cei ai societăților și asociațiilor patriotice și ai diferitelor autorități au depus la picioarele crucii, frumos împodobită cu ghirlande de flori și coroane, ier publicul, numeroase buchete de flori.

Ceremonia s'a încheiat prin imnul regal, după care procesiunea, în aceeași ordine, s'a înapoiat la catedrala ortodoxă.

In același timp, dela toate bisericile celorlalte confesiuni, s'au făcut procesiuni similare la cimitirele apropiate, oficiindu-se în toate părțile scurte servicii religioase pentru pomenirea celor cari și-au jertfit viața pentru patrie.

Am notat prezența d-lor: gen Al. Vlad, primarul orașului, col. Gh. Săvoiu, dr. E. Mladin, reprezentantul d-lui dr. Iuliu Ionescu, prefectul județului, dr. Romulus Bejan, ajutor de primar; dr. Ilie Reu, chestorul poliției; dr. Cornel Radu, președintele organizației județene F.R.N.; deputat dr. Nerva Iercan, deputat dr. Aurel Demian, maior Pătru, căp. V. Belcea, căp. I. Popescu, văp. Aurel Bradin, căp. Stavri, etc.

La Dorohoi

Deși timpul a fost nefavorabil și ploaia a continuat să cadă toată noaptea, totuși o mulțime imensă se afla în piața din fața primăriei, unde era fixat locul de adunare. Aci se aflau autoritățile civile și militare, precum și delegațiuni de străjeri dela școlile secundare din oraș.

In frunte cu muzica militară, mulțimea, împreună cu armata, s'au încolonat pornind spre cimitirul eroilor.

Un sobor de preoți format din: preotul C. Munteanu, profesor și confesorul garnizoanei; preotul C. Ștefănescu și diacon C. Sandovici, a săvârșit un scurt serviciu religios la care răspunsurile au fost date de către corul comunal sub conducerea d-lui profesor Petre Cârlam.

Erau de față la această solemnitate toate autoritățile locale, în frunte cu d. prefect D. Giurgiuveanu, colonel Aurel Bantaș, primarul orașului; subprefect Gh. D. Moraite, prof. Ilie Colban, comandantul cohortei străjerilor; corpul didactic al tuturor școlilor secundare și a celor primare din oraș, precum și delegațiuni de străjeri și străjere.

După terminarea serviciului religios a vorbit d. căpitan Dumitrescu în numele armatei, evocând memoria celor morți pentru întregirea neamului și sacrificiul lor, care trebue să ne fie cea mai vie pildă, mai ales în vremurile tulburi de astăzi, arătând că, ceeace ei au înfăptuit cu sacrificiul vieții lor ,noi cei de astăzi, trebue să păstrăm cu același sacrificiu. Făcând zid în jurul marelui nostru conducător M. S. Regele, vom reuși să ne păstrăm hotarele.

Compania de onoare a prezentat apoi armele, după care, în fața mormintelor eroilor, delegațiunile de străjeri și străjere, premilitarii și armata au dat onorul, defilând.

La Diciosânmartin

Comemorarea eroilor s'a celebrat și în anul acesta cu un fast înălțător în orașul nostru.

Dimineața, la orele 9, s'a ridicat de toate stolurile din localitate, pavilionul național străjeresc, în prezența corpului didactic.

La ora 10, s'a oficiat în toate bisericile sf-ta liturghie. La biserica ortodoxă română, a asistat toate autoritățile civile și militare.

La orele 11, din fața bisericii ortodoxe române, au plecat în procesiune toate autoritățile, străjerii și străjerele, premilitarii și trupa, până la cimitir, la troița ridicată de soc. „Nitrogen" pentru slăvirea Eroului Necunoscut.

Acolo, părintele protopop Gh. Oprean a oficiat un parastas. Răspunsurile au fost date de străjerele gimnaziului sub cond. elevei străjere D. Vulcuțiu cl. IV.

După terminarea serviciului religios, părintele prot. Oprean a evocat eroismului soldatului român, în luptele duse pentru întregirea neamului.

Au mai vorbit cu multă însuflețire despre eroismul fără seamăn al eroilor noștri, d-nii: major Vitz și primarul orașului dr. Ionel Folea.

După pomenirea eroilor, elevii și elevele străjere dela școala primară de stat și gimnaziul „A. Bârseanu" sub conducerea d-lui înv. S. Hențiu și E. Mureșan, s'au produs cu diferite cântece și recitări ocazionale.

La cimitir s'au depus foarte multe coroane și flori.

După terminarea serbării prin defilarea făcută spre troița Eroului Necunoscut, toată asistența a dat onorul eroilor.

La întoarcere ca și la venire, s'a format o impunătoare procesiune, care a parcurs strada principală a orașului.

La Vaslui

Cu toată ploaia, Ziua Eroilor a fost sărbătorită cu tot fastul, fără putința desfășurărilor mai mari de elevi. Slujba s'a făcut la biserica Sfânta Treime, de către un sobor de preoți în prezența d-nilor general Răscanu, primar, Mina Filip prefect jud., colonel Constantinescu Roman, Niculescu, ofițeri, șefi de autorități, delegații de elevi cu drapele, membrii ai corpului didactic. Au vorbit preotul Petorache, Protoiereu col. Constantinescu, Mina Filip prefect. S'au depus flori și coroane la morminte

La Miercurea-Ciucului

La ora 9, s'a oficiat câte un serviciu religios la toate bisericile confesionale, iar la ora 10 s'a oficiat la catedrala ortodoxă română, un serviciu divin de preotul paroh Ion Borcan. După aceea, elevii gimnaziului „Petru Rareș" au cântat imnul regal.

La serviciul divin au asistat reprezentanții autorităților civile și militare, în frunte cu d-nii prefect lt.-col. Iosif Drimba și lt.-col. Mihail C. Botez, membrii F. R. N. și ai gărzii naționale, în frunte cu d. președinte avocat Ioan Hamzea, străjerii, premilitarii, trupele din garnizoană și mulți credincioși din oraș.

După aceasta, clerul, autoritățile civile și militare, străjerii, școlile, armata și publicul au format o procesiune, care a mers la cimitirul eroilor.

Aici s'a oficiat câte o slujbă religioasă după ritul fiecărei confesiuni, pomenindu-se eroii căzuți pentru Patrie.

Despre însemnătatea zilei a vorbit preotul Ion Borcan.

După ce a mai vorbit d. lt.-col. Mihail C. Botez, un ofițer din garnizoană a recitat poezia „Eroii". S'a făcut apoi apelul eroilor morți pentru Patrie.

După aceia, străjerii și străjerele gimnaziului de stat „Petru Rareș" au cântat „Imnul eroilor", presărând flori și coroane pe mormintele lor.

La Corabia

După oficierea Sf. liturghii în catedrală, asistența a trecut în fața monumentului „Independenței", unde s'a făcut pomenirea eroilor morți în războiul de întregire, de către întregul cler al orașului. Erau de față autoritățile, membrii Frontului Renașterii Naționale, ai Gărzii naționale, străjerele și străjerii locali cu comandanții lor, premilitari, etc.

In timpul slujbei religioase, preotul I. V. Proconescu, directorul gimnaziului local, a înălțat rugăciuni pentru proslăvirea eroilor jertfiți pe altarul patriei, cari ne-au adus întregirea neamului, prin jertfa lor supremă.

După serviciul divin, din cauza timpului nefavorabil, a vorbit tot aci d. lt.-colonel I. Protopopescu, primarul orașului, preamărind pe eroii căzuți la datorie.

De aci, o delegație compusă din preoți, autoritățile în frunte cu d. primar și parte din asistență, a pornit la mormintele eroilor din cimitirul Dașova, unde a depus flori.

La Sadagura

In cadrul unei ploaie solemnități, s'a serbat ziua eroilor. Pe lângă numeros public, au mai participat toți reprezentanții autorităților, în frunte cu d-nii: Andrei Rodescu, jude-președintele Camerei de agricultură; Gh. Cardaș, șeful poliției, corpul didactic, etc.

La ora 10 dim., după ce s'a oficiat o slujbă religioasă în biserica ortodoxă, cât și în celelalte biserici și case de rugăciuni, întreaga asistență cu prapoții în frunte a mers la cimitirul eroilor, unde s'a slujit o doxologie, de față fiind mulți credincioși și subcentrul de premilitari Sadagura cu drapelul și gorniștii, elevii străjeri și străjere, stolul extra-școlar de străjeri dela școala de băeți, toți având pe ceștia purtând coroane și cununi de flori.

După doxologie, preotul Balabasciuc și d. Mitcu au vorbit despre însemnătatea zilei.

Corul de sub conducerea d-lui Cozaciuc, comandant de cohortă și d-nei Cucu, comandantă de stol, a dat răspunsurile și a executat cântece străjerești.

Apoi, premilitarii din subcentrul Sadagura, elevii și elevele străjere, parte din public și primăria Sadagura, au depus flori pe mormântul eroului necunoscut.

Ploaia solemnitate s'a încheiat cu defilarea premilitarilor și străjerilor prin fața monumentului eroului necunoscut.

Intreg orașul a fost pavoazat cu steaguri tricolore.

La Soroca

Ziua Eroilor Neamului s'a sărbătorit în orașul nostru cu tot fastul cuvenit. Pretutindeni s'au arborat drapele naționale, iar orașul s'a îmbrăcat în haine de zile mari.

Dimineața, la ora 10 jum. toate autoritățile civile și militare, premilitarii și străjerii și diferitele societăți s'au adunat în curtea Catedralei din localitate.

Festivitatea a început prin intonarea Imnului Regal de fanfarele și corurile liceelor locale, după care preoții în curtea bisericii cu praporile și sf. cruci.

Până la ora 10 jumătate s'a oficiat un serviciu religios și la Templul israelit, în asistența delegaților prefecturii, primăriei, garnizoanei și poliției.

S'a format apoi cortegiul pentru a merge la cimitire.

La procesiune a luat parte întregul cler în odăjdii, cu steaguri și icoane, autoritățile civile și militare, corpul magistraturei și baroul avocaților, corpul funcționarilor publici, școlile secundare și primare, străjerii și străjerele, premilitarii, garda F. R. N., societățile și corporațiile, armata și comunitățile confesionale.

Pe tot parcursul drumului, fanfara și corul au intonat imnuri patriotice și religioase.

In dealul orașului, procesiunile s'au împărțit, ortodoxii luând drumul spre cimitirul ortodox, iar mozaicii îndreptându-se spre cimitirul evreesc.

La cimitire s'au oficiat parastase și s'a făcut apelul eroilor.

A urmat cuvântul reprezentantului armatei. La cimitirul ortodox a vorbit d. lt. col. Gh. Loghin, care a preamărit, în cuvinte însuflețite, jertfa sfântă a celor prin cari s'a înfăptuit idealul de veacuri al românismului: întregirea României.

S'a întonat imnul eroilor și s'a păstrat un moment de reculegere, după care școlile, armata, societățile și organizațiile străjerești au depus coroane pe mormintele eroilor.

La sfârșit s'a făcut defilarea în fața mormintelor eroilor.

Seara, la orele 21, armata a executat retragerea cu torțe.

La Iași

Ziua Eroilor a fost sărbătorită în orașul nostru într'un cadru deosebit, ieșenii manifestând astfel sentimentele ploase ce le au față de acei cari, cu jertfa vieții lor, au înfăptuit idealul secular al României Mari.

La parcela eroilor din cimitirul Eternitatea, au participat șefii autorităților civile, militare, elevii școalelor, premilitarii, foștii luptători, societățile culturale și public numeros.

Erau prezenți d-nii: g-ral D. Popescu, col. Hanciu, secretar g-ral al ținutului Prut; g-ral C. Ionescu, primarul orașului; g-ral Marinescu, col. Corneliu Carp, prefectul județului; prof. Tiberiu Crudu, comandantul ținutului străjeresc; col. Urziceanu, Caton Militeanu, ajutor de primar; Const. Lupu, prim președinte al Curții de apel; prof dr. Gr. T. Popa, prof. dr. I. Bălteanu, col. Al. Turculeț, comandantul Gărzilor Naționale; lt. col. Atanasiu, lt. col. Burada, chestor I. Vlasie, prof. Andrei Oțetea, directorul teatrului Național; prof. N. Martiniuc, prof. Triandaf, etc.

Solemnitatea a început cu un serviciu religios, oficiat de un sobor de preoți în frunte cu I. P. S. mitropolit Irineu, la mausoleul eroilor. Răspunsurile au fost date de corul străjerilor.

După terminarea serviciului divin, s'au depus coroane pe mormintele eroilor.

D. col. Urziceanu, comandantul liceului militar, a luat cuvântul în numele armatei, spunând printre altele:

In această zi de mare prăznuire, închinată pentru cinstirea celor ce și-au dat viața pentru țară, în fața mormintelor în care se odihnesc ostașii morți pentru neam, gândul nostru, al acelora cari au avut norocul să sângereze pentru a întinde hotarele patriei până acolo, unde melancolica doină se împletește cu dulcele grai românesc, se îndreaptă plin de ploasă amintire și nezdruncinată recunoștință către eroii noștri.

Atâția dintre ei au murit în pnimele ceasuri ale luptei cu credința izbânzii în suflet; atâția au murit cu gândul că înfăptuirea visului milenar nu ar putea să-l ajungă; alții au murit în ultimele clipe când steagul biruinții își fâlfâia în soare flamura de foc, îndurerați că n'au putut să se bucure de rodnicia atâtor jertfe.

Știam cu toții că pentru împlinirea visului întrezărit prin veacuri de strămoși, aveam de înfruntat cele mai teribile încercări, pătite cu trudă și mari sacrificii. Și cu toate acestea, am fi putut să ne sustragem dela această îndatorire sfântă? Sub vraja unei astfel de datorii au adormit eroii noștri.

Moștenirea lor îmbrăcată în aurul jertfei, suntem datori s'o păstrăm nestirbită.

Suntem un popor pașnic și nu râvnim la nimic din ce nu este al nostru. Dar dacă vreți ca morții noștri să se bucure de odihna pe care o merită, să ne întărim brațele să ne oțelim sufletele și să disprețuim moartea. Căci o viață lipsită de libertate și în sclavie pe pământul plin de sângele marilor eroi, nu merită să fie trăită.

D. g-ral Cont. Ionescu, primarul orașului, a evocat faptele de arme din războiul 1916-18, care au făcut gloria oștirii românești.

Solemnitatea a luat sfârșit cu defilarea trupelor.

Slujbe asemănătoare au avut loc la parcela catolică, cimitirul Galata și cimitirul Evreesc.

Astfel, cei vii au ținut să aducă prinosul lor de recunoștință, celor cari prin sângele lor au înfăptuit unitatea națională și au pus prima piatră pe edificiul României Mari și libere.

Cultul, pe care îl datorăm eroilor, este legământul luat în fața mormintelor, care adăpostesc osemintele lor sfinte, că noi, cei de azi, ne legăm cu prețul vieții și al sângelui, să păstrăm nestirbit, patrimoniul pe care ni l-au lăsat.

Domnii abonați sunt rugați ca la orice reclamație sau schimbare de adresă să binevoiască a ne trimite eticheta cu care primesc ziarul, iar spre a fi prompt servi la reînoirea abonamentului să lipească pe cuponul mandatului poștal eticheta abonamentului expirat.

La Roman

Din pricina ploilor ce cad cu nemiluita de 2 zile, s'a renunțat la procesiunea simbolică din fiecare an, pe parcursul de la episcopie, pe str. Ștefan-cel-Mare până la cimitir, după cum s'a renunțat și la serbarea culturală.

La ora 10 dim., la catedrală, față fiind P. S. Episcop Lucian, P. S. Arhiereu Ilarion Băcăoanul, înconjurat de preoții I. Tănăsescu-Dobrota, Gh. Vlad, I Cocea, N. Dragomir, Gh. Nițu, Isaia Cotârleț, C. Platon, arhidiacon Pruteanu, diacon Șerban și secondat de cor, condus de diaconul Teofănescu, a oficiat tradiționalul Te-Deum, început cu imnul regal.

Asistă prefectul județului, d O. Cozloschi, primarul orașului, d. P. Manoliu, comandantul armatei, cu ofițerii din garnizoană; magistrații, toți șefii de autorități, cu șefii de serviciu și funcționarii în subordine; delegații societății pensionarilor publici; ai societății „Virtutea militară", „Victoria", delegații căminelor culturale; profesioniști intelectuali de toate categoriile; delegații corporațiilor și asociațiilor de meseriași, mult public și premilitarii cu comandanții respectivi și cuiburi de străjere și străjeri de la toate școalele, cu drapele și fanioane. Din partea armatei ia parte un escadron dintr'o unitate din garnizoană, cu drapel și trompeți.

După slujba religioasă, cu toată ploaia, trupa, premilitarii și străjerii au fost trecuți în revistă, iar d. maior M. Mihăilescu a ținut o prea frumoasă cuvântare de preamărire a faptelor eroilor, cuvântare ce urma să fie spusă la cimitir.

După aceea, trupa cu pomene și cu jerbe de flori, s'a dus în procesiune la cimitir, unde P. S. Arhiereu Ilarion cu preoții Gh Vlad, I. Bucevschi și arhidiacon Pruteanu, a oficiat un parastas în prezența d-lor prefect Cozloschi, primar P. Manoliu, căp. Coconeanu, etc. S'a păstrat apoi un moment de reculegere.

Orașul a fost pavoazat.

S'a contramandat și retragerea cu torțe, tot din pricina ploilor.

Conferința scriitorului Al. Lascarov-Moldovanu la Soroca

Soroca, 7 Iunie

In cadrul activității căminului cultural orășenesc „Simion Murafa", scriitorul Alexandru Lascarov-Moldovanu, inspector al fundației, a ținut o conferință intitulată „Cuvânt către soroceni și datoriile ceasului de față". Venitul realizat a fost destinat măririi fondului pentru desăvârșirea bustului marelui naționalist Simion Murafa, bust ce se află săvârșit în bronz și urmează a fi ridicat vara aceasta în grădina publică din localitate.

Conferința s'a ținut în sala Asociației învățătorilor.

Prezentat asistenței de d. secretar al căminului orășenesc, prof. P. Procopie, d. Al. Lascarov-Moldovanu a început conferința prin a aduce laude cărții „Figuri sorocene" scrisă de d. prof. P. Vataman, carte ce i-a desvăluit multe lucruri necunoscute și l-a hotărît să vină de astă dată la Soroca.

Am venit, a spus d-sa, nu pentru o conferință, cum am văzut că s'a anunțat pe afișe, ci pentru a vă face mărturisiri de viață, dela suflet la suflet, rod al unei trăiri plină de experiențe, răsad care și în sufletul dvs. să dea roade.

D. Al. Lascarov-Moldovanu a zugrăvit, cu belșug de exemplificări, frumusețile și bogățiile țării noastre, pentru că: „trebue să cunoști ceeace iubești și trebue neapărat să iubești ceeace ai de apărat".

In altă ordine de idei, d. Lascarov-Moldovanu a vestejit acțiunea colportorilor de știri false și alarmiste, îndemnând asistența să nu țină seamă de ele și să respecte legea ascultării, căci „însuși Dumnezeu a stat sub legea ascultării: a părăsit veșnicia pentru vremelnicia, a primit botezul deși era stăpânul botezului și a îndurat chinurile răstignirii pentru a mântui lumea"

Requiem de Verdi cântat în fața a mii de țărani bucovineni

Concertele dela Cernăuți, din com. Părhăuți (jud. Suceava) și din orașul Suceava

Cernăuți, 6 Iunie

Intr'o sorespondență precedentă am arătat că boierul Eugen Calmuțchi, mare proprietar în com. Părhăuți (jud Suceava) și pasionat al muzicii clasice, a lăsat, decedând, Conservatorului de muzică și artă dramatică din Cernăuți o însemnată avere, exprimându-și numai dorința ca să i se cânte pe mormântul său din Părhăuți celebra operă clasică a lui Verdi: Requiem. Conservatorul a primit acest testament și, în pofida împrejurărilor grele prin care trecem, s'a pus să realizeze ultima dorință a testatorului. Grație inepuizabilei energii a d-lui Gh. Onciul, directorul instituției, Conservatorul a trecut peste toate aceste greutăți și, punând la contribuție corul propriu, orchestra proprie și toate elementele artistice de cari dispune, a reușit, după o muncă stăruitoare de câteva luni de zile, să pregătească cum trebue Requiem-ul de Verdi.

IN CERNAUȚI

Pentru ca publicul meloman din Cernăuți să poată gusta câteva clipe de adevărată artă muzicală și pentru a-și putea da seama de amploarea acestei munci, Conservatorul a ținut să execute mai întâi această operă în Cernăuți, în sala filarmonică, în fața unei asistențe selecte. D. *Gh. Onciul*, care și-a depus tot sufletul și are tot meritul la pregătirea acestei opere, a comemorat introductiv, în cuvinte calde, figura nobilă a regretatului mecenate E. Calmuțchi și a arătat, în continuare, în ce condiții grele s'a făcut pregătirea acestei opere. Mulți dintre coriști și orchestranți au fost, între timp, concentrați, iar partitura baritonului a trebuit, din același motiv, să fie schimbată de patru ori, până ce, în cele din urmă, a căzut pe d-sa s'o cânte. Din această cauză conducerea concertului a fost încredințată d-lui prof. *T. Tarnavschi*, care s'a arătat și cu alte prilejuri ca un bun dirijor de cor.

A urmat executarea operei. Corul a fost puternic și bun, orchestra a fost bine instruită, iar soliștii și anume d-nele: *Olga Făgărășanu* și *Felicia Tarnavschi* pe de o parte, și d-nii: *Liviu Halip* și *Gh. Onciul* pe de altă parte s'au achitat cu entuziasm de partiturile ce le-au fost încredințate. In genere, reprezentația a fost foarte bine reușită și a constituit un adevărat eveniment pentru viața muzicală a Cernăuților.

IN PARHAUȚI

In conformitate cu programul stabilit și pentru a împlini ultima dorință, a testatorului, întregul ansamblu al Conservatorului, căruia i s'au atașat directorul administrativ al ținutului, Socoleanu, în calitate de delegat al comitetului școlar și alți oaspeți, au plecat cu autobuzele la Părhăuți pentru a cânta această operă la mormântului lui E. Calmuțchi. In comună, Conservatorul a fost întâmpinat de autoritățile din Suceava în frunte cu d. prefect col. Constantinescu și primar L. Moțoc și de mii și mii de țărani și țărance din Părhăuți și din comunele învecinate. Intr'adevăr, spectacolul era măreț: o biserică străveche, ridicată a 1526, împrejur cimitirul cu sute de cruci și monumente ale boierilor cari s'au perindat pe acolo, iar în mijlocul cimitirului un obelisc svelt și impunător, ridicat de Conservator deasupra mormântului lui Calmuțchi. Intregul cimitir, precum și locul din fața bisericii erau ocupate de mii de țărani și țărance în pitorești lor costume naționale.

Mai întâi s'a oficiat un serviciu divin în biserica satului. Răspunsurile au fost date de corul „Ciprian Porumbescu" din Suceava. După aceasta, ansamblul Conservatorului a executat chiar pe mormântul testatorului celebra operă a lui Verdi, având drept sală de spectacol natura liberă sub bolta cerească, iar spectatori, mii de țărani, bucovineni, cari ascultau cu o religiositate bisericească. Poate niciodată opera lui Verdi n'a avut un auditoriu mai cucernic și mai pătruns de solemnitatea momentului ca în comuna Părhăuți de pe apa Sucevei.

A urmat o masă comună în școala primară din Părhăuți. D. prefect *Constantinescu* a felicitat, în cuvinte entuziaste, Conservatorul din Cernăuți la realizarea muzicală și i-a urat și alte isbânzi.

D. primar *L. Moțoc* (Suceava) a toastat pentru Rege, iar d. director de liceu *Șt. Pavelescu*, președintele reuniunii muzicale „Ciprian Porumbescu" din Suceava, aduce salutul acestei vechi societăți muzicale.

IN SUCEAVA

După aceasta întregul ansamblu a plecat cu autobuzele la Suceava, pentru a mai cânta această operă și în acest oraș. Concertul s'a dat deasemenea în natura liberă, în parcul orașului, în fața bustului nemuritorului Ciprian Porumbescu care parcă patrona acest spectacol măreț. Evident că și la acest concert a asistat toată Suceava în adevăratul înțeles al cuvântului: mic și mare, femei și bătrâni, țărani, burghezi și intelectuali, ca la un adevărat praznic muzical.

Inainte de începerea concertului, d. primar *L. Moțoc* a mulțumit Conservatorului că a înveșnicit orașul de aceste rare clipe muzicale. A răspuns d. *Gh. Onciul*, care a arătat cu ce prilej se află Conservatorul în Suceava și a mulțumit d-lui prefect col. Constantinescu, d-lui primar L. Moțoc, d-lui dir. Șt Pavelescu precum și tuturor sucevenilor, cari au asistat la acest concert.

Iată o realizare care constitue un adevărat titlu de glorie pentru Conservatorul din Cernăuți. Această instituție n'a îndeplinit numai o clauză de testament, ci a realizat o grandioasă operă muzicală, îmbinând-o în același timp cu o acțiune sănătoasă de propagandă culturală. Este o operă care trebue în deosebi subliniată în aceste timpuri de crâncenă realitate.

—— ooo ——

INSEMNĂRI ARDELENE

POMENIREA LUI SIMION BARNUȚIU

Cluj, Iunie.

Intr'un modest sat ardelean a fost pomenit numele lui Simion Barnuțiu, cinstindu-i-se memoria printr'un parastas. Căci, lumea din Ardeal nu uită pe marele ei cărmaciu dela 1848, al cărui spirit domină peste veacuri și ale cărui fapte dau o strălucire impresionantă paginilor de istorie.

Atât azi, cât și mâine, se poate vorbi cu interes de actualitatea lui Simion Bărnuțiu. Ideile, oricât de îndrăsnețe ar fi ele, nu-l vor depăși niciodată, iar principiile, cari au stat la baza acțiunii sale, nu vor putea fi nici când răsturnate din împletirea lor solidă. Dreptul și filozofia dreptului au fost armele cele mai puternice și prestigioase ale profesorului dela Blaj. Pe ele a întemeiat legislația rațiunii, afirmarea etnică și toatae legile de necesitate în domeniul libertății.

In liceul piarist dela Careii Mari și-a formatdirecțiile gândirii. Limba latină și studiul ei a avut darul să-i lărgească orizonturilé asupra misiunii ginților, iar prin antropologie a ajuns în labirintul științei totale și la descoperirea legilor naturii prin formele gândirei. Mai târziu ajuns la Blaj, lectura este continuată pe aceeaș linie. Kant, Hegel Krug, Herbert, Fichte, Rousseau și Savigny sunt autorii pe care îi adâncește cu deosebire. Sursa inițială rămâne însă Kant. Dacă cetim cu atențiune „Spre pacea eternă", publicată la Könisberg în 1795, putem descoperi de unde isvorăște accentul pus de Bărnuțiu pe dreptul ginților, pe spiritul federalist în organizarea statelor și pe concepția unei ordini consimțite între popoare. Intre studiul filozofului german și enunțările cărturarului dela Blaj întâlnim chiar corelații de terminologie.

Tot atât de sensibil era în fața realităților din jurul său. In ținutul în care învățase el carte, trăiau 1566 de nemeși, exploatând fiecare cel puțin 7-8 lobagi. Ingâmfarea stăpânilor de pământ atingea cele mai grosolane forme, iar regimul social îndreptățea orice revoltă. Cu toate acestea, Bărnuțiu n'a amenințat niciodată cu degetul pe nobili. Căci, de mic copil, se obișnuise să apere adevărul cu o demnitate sobră. In ciasa treia primară, un profesor slovac renegat, din ură de rasă, încercase să clasifice pe doi elevi maghiari înaintea lui Bărnuțiu. Acesta se sculă însă demn din bancă, declară că procedeul dascălului e incorect și ceru stăruitor să fie ascultat de o comisiune. Gestul destăinuia o cută dintr'un caracter inflexibil.

La 3/15 Mai rostește discursul cunoscut pe Câmpia Libertății, în fața unei mulțimi compusă din 40.000 oameni. Prin graiul lui Simion Bărnuțiu poporul român din Ardeal implântă cel dintâi în solul epocei arborele dreptului natural isvorât din gândire kantelană, dând astfel naționalismului cea mai frumoasă prefață de cugetare filozofică.

Dar, adunarea protestatară nu are efectul urmărit și Bărnuțiu nu ezită să treacă la a doua fază, de revoluție materială. Cărturarul se apropie de ea nu prin temperament, fiindcă are oroare de violență, ci din convingere și necesitate. Situația îl pune într'o mare încordare sufletească. Răspunderea îi dă un elan în desfășurarea acțiunii peste puterile sale fizice și dorința de a birui îl face de o sprinteneală tinerească. E prezent la toate actele de comandă și în curent cu tot ceeace se petrece pe fronturi. In toate împrejurările știe să impună soluția cea mai potrivită și să dinamizeze mișcarea cu o concepție de ansamblu.

In August 1849, încordarea s'a sleit. Revoluția românească afirmase, dar nu cucerise dreptul. Pentru libertăți practice și reale, conducătorilor dela Blaj și Sibiu nu le rămânea decât drumul ciasic și anume, calea prea respectuoaselor jalbe către împărat. Un grup de oameni cu redingote lungi își face apariția la porțile palatului din Schönbrunn. E o deputație în frunte cu Simion Bărnuțiu. Tot ce are de spus profesorul de filozofie a pus pe hârtie într'o petiție lungă. El cere ca toți românii să formeze o singură națiune cu administrație politică și bisericească independentă. Ca răspuns, Ardealul e împărțit în șase districte, luate în exploatare, deoarece în probleme de dominație Habsburgii n'au făcut niciodată sentimentalism.

Viena a vrut totuși să fie atentă cu Bărnuțiu. Impăratul îi oferă în 22 Septembrie 1849 „Das Goldene Verdienstkreuz mit der Krone" (Crucea pentru merit, de aur cu coroană). Firește, Bărnuțiu o refuză cu indignare. Impăratul uitase că profesorul de filozofie lupta pentru o nouă ordine politică și morală, nu pentru o decorație. Mai târziu un domn foarte amabil, secretarul ministerial Heufler, îi oferă discret un post bun. Bărnuțiu îl refuză cu aceeaș indignare. Preferă să se stabilească în capitala Moldovei.

In Iași, primește mai întâi o catedră de liceu, unde predă logica, iar după un an este profesor al facultății de drept și litere. In puțină vreme Bărnuțiu cucerește aici acelaș prestigiu ca pretutindeni în Ardeal. Când trece pe ulițe, trecătorii se opresc și îl admiră ca pe cel mai învățat om al timpurilor sale.

In capitala Moldovei își modifică unele idei, dar nu-și schimbă fondul gândirii politice și sociale. La Iași a creiat școală. O școală diametral opusă celei a lui Titu Maiorescu de mai târziu. Pe plan filozofic amândoi erau kantieni: Bărnuțiu reținând filozofia practică, folosită în luptele pentru libertate, iar Titu Maiorescu formalismul logic.

In 14 Februarie 1863, cărturarul cere un concediu de boală. Nu mai are decât o singură dorință, să ajungă în satul lui natal, pentru ca alci să-și plimbe tristețea în liniște. In drum spre casă, pe Valea Almașului, simte un tremur, apoi o amorțeală în mâni și picioare. Inainte de a sorbi dintr'o ulcică apă adusă de nepotul său, pribeagul dreptului natural se încredințează liniștit somnului de veci. A murit într'o zi frumoasă de primăvară cu cireșii veseli și înălbiți de petale și cu livezile înviorate de sucul proaspăt al pământului, în 16 Mai 1863.

V. M.

Ridicarea satelor din jud. Constanța

O frumoasă acțiune a prefecturii

Constanța, 6 Iunie

Intelegând să se încadreze acțiunei lăudabile a guvernului, d. av. Traian Berberianu, prefectul județului, un bun cunoscător al nevoilor sătești, și-a fixat ca prim obiectiv în programul său de activitate, ridicarea gospodărească a satelor noastre.

Ca urmare, după ce a avut mai multe consfătuiri cu primarii comunelor urbane și rurale din județ, cum și cu pretorii plășilor, a hotărît să se purceadă de îndată la înființarea de comitete cetățenești, cari să se îngrijească de ridicarea materială și spirituală a satelor, de ajutorarea familiilor nevoiașe alle concentraților, ca și de aplicarea unui temeinic program edilitar prin refacerea drumurilor, construirea de noui locașuri de scoli și biserici.

Ceeace trebue remarcat este faptul că sătenii au înțeles importanța acestei lăudabile acțiuni dându-și seama că ridicarea și îmbunătățirea stării gospodărești a comunelor lor depinde numai de munca pe care ei trebue s'o depună și de spiritul de solidaritate ce trebue să-i călăuzească atât în ceeace privește raporturile dintre ei, cât și cele cu autoritățile.

Ca urmare, deși este scurt timpul de când s'a început înfăptuirea acestei opere de mare însemnătate socială, trebue relevate desvoltarea și aspectul civilizat pe care l-a căpătat comuna Cogealac, situ